

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 19 december 2014

Ö 5861-13

KLAGANDE

Independent Finans AB:s konkursbo, 556117-6560

MOTPART

Peab AB (publ), 556061-4330

260 92 Förslöv

Ombud: Advokaterna LI och NS

SAKEN

Utmätning

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts beslut 2013-11-05 i mål ÖÄ 3507-13

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen avslår överklagandet.

Independent Finans AB:s konkursbo förpliktas att ersätta Peab AB för rättegångskostnad i Högsta domstolen med 139 910 kr, allt avseende ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för Högsta domstolens beslut.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Independent Finans AB:s konkursbo har yrkat att Högsta domstolen ska upphäva Kronofogdemyndighetens beslut om utmätning den 1 augusti 2012 (beslut nr E-129256-12). Konkursboet har vidare yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i tingsrätten och hovrätten.

Peab AB har motsatt sig att hovrättens beslut ändras.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Högsta domstolen.

SKÄL

1. Sedan Peab ansökt om verkställighet av en skiljedom mot Independent Finans konkursbo utmätte Kronofogdemyndigheten två kontofordringar hos Handelsbanken. Kontona hade öppnats av konkursförvaltaren i förvaltarbyråns namn i och för avveckling av konkursen.
2. Konkursboet har gjort gällande bl.a. dels att boet endast har en redovisningsfordring hos förvaltarbyrån och inte en inlåningsfordring hos banken, varför de utmätta fordringarna inte tillkommer boet utan byrån, dels att utmät-

ning av fordringarna kan ske endast med förbehåll för byråns kvittningsrätt avseende förvaltararvode.

3. Enligt 7 kap. 18 § konkurslagen ska pengar som flyter in under förvaltningen av ett konkursbo snarast göras räntebärande genom insättning på boets räkning i bank eller kreditmarknadsföretag. En konkursförvaltare kan välja mellan att ha boets medel insatta på bank i boets namn eller i förvaltarens eller förvaltarbyråns namn såsom klientmedel (jfr Kronofogdemyndighetens Handbok för konkurstillsyn, avsnitt 3.6.1.1, och Lars Welamson, Konkursrätt, 1961, s. 365 f.).

4. Om en konkursförvaltare sätter in medel på ett bankkonto i boets namn och för dess räkning så är boet borgenär till kontofordringen. Det gäller även om medlen kommer ur förvaltarbyråns förmögenhetsmassa. En insättning genom ianspråktagande av byråns medel är då rättsligt att se som en betalning till boet, och får boet genom betalningen en (större) fordring hos banken.

5. Om de aktuella kontona hade öppnats i konkursboets namn, så hade boet varit borgenär till kontofordringen och skulle utmätning av kontofordringarna ha kunnat ske för konkursboets skulder. Byrån skulle då inte ha haft rätt att tillgodogöra sig kontomedel genom kvittning. I ärendet är emellertid på det sätt som är brukligt för redovisningsmedel förvaltarbyrån angiven som kontohavare med en notering om att medlen är förbehållna boet. Frågan är om detta innebär att byrån och inte boet är att anse som kontoborgenär i utmätningens ärendet.

6. Av rättsfallet NJA 1971 s. 122 framgår att det förhållandet att den som har en redovisningsskuld (redovisningsgäldenären) har avskilt medel för redovisningsborgenären inte hindrar att, om redovisningsgäldenären också har en fordring hos redovisningsborgenären, sådan ömsesidighet som är en förutsättning för kvittningsrätt föreligger. Rättsfallet bygger således på att redovis-

ningsskulden består också efter avskiljandet. Infrias skulden kvittningsvis mot fordringen får redovisningsgäldenären ta i anspråk redovisningsmedlen. Det talar för att redovisningsgäldenären är att anse som borgenär till den kontofordring som uppkommer när ett avskiljande sker genom en banksättning, låt vara att fordringen vid utmätning eller konkurs är förbehållen redovisningsborgenären enligt lagen (1944:181) om redovisningsmedel.

7. Förhållandena i detta ärende skiljer sig emellertid från omständigheterna i 1971 års fall. Enligt den förebringade utredningen härrör medlen på kontona från boet (dock vid insättningen belastade med panträtt såvitt avser det ena kontot), och har insättningarna skett utan föregående sammanblandning med byråns medel. Det rör sig alltså inte om medel som har avskilts från byråns medel utan om insättningar av boets medel. Frågan här är därför inte hur man ska se på borgenärskapet till en kontofordring som avser redovisningsmedel; frågan är vilken betydelse det har att de två konton på vilka boets medel har satts in är upplagda i förvaltarbyråns namn.

8. Den som anges som kontohavare behöver inte vara borgenär till kontofordringen. Av rättsfallet NJA 2009 s. 500 följer att om pengar sätts in på ett ”tomt” konto i annans namn än ägarens, så övergår genom surrogation äganderätten till kontofordringen. Eftersom de medel som har satts in på de aktuella kontona vid insättningsstillfällena tillhörde konkursboet och således inte kom ur förvaltarbyråns förmögenhetsmassa, så är boet borgenär till kontofordringarna trots att dessa var i byråns namn. Kontofordringarna är alltså konkursboets egendom i den mening som avses i 4 kap. 17 § utsökningsbalken.

9. I linje med det anförda kan förvaltarbyrån inte anses ha någon mot de insatta medlen svarande redovisningsskuld till boet. Någon sådan ömsesidighet som är en förutsättning för kvittning och som var för handen i 1971 års avgörande föreligger därför inte i detta fall. Redan av det skälet kan

byråns arvodesanspråk inte föranleda någon sådan kvittningsrätt som boet påstår.

10. Vad konkursboet i övrigt har anfört föranleder inte någon annan bedömning än vad hovrätten har gjort. Överklagandet ska därför avslås.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Stefan Lindskog, Kerstin Calissendorff, Göran Lambertz (skiljaktig), Dag Mattsson (referent, skiljaktig) och Anders Eka
Föredragande justitiesekreterare: Charlotte Edvardsson

**BILAGA TILL
PROTOKOLL**
2014-11-25

Mål nr
Ö 5861-13

SKILJAKTIG MENING

Justitieråden Göran Lambertz och Dag Mattsson är skiljaktiga i fråga om motiveringen och anför:

En konkursförvaltare är enligt 7 kap. 18 § konkurslagen skyldig att sätta in konkursboets medel för boets räkning i bank. Ifall konkursförvaltaren är advokat följer hans skyldighet att hålla medlen avskilda också av rättegångsbalken och advokatsamfundets stadgar. Bestämmelserna ger uttryck för den allmänna grundsatsen att en syssloman ska hålla huvudmannens tillgångar avskilda från annan egendom. Genom avskiljandet är den anförtrodda egendomen – förutom skyddad mot sysslomannens borgenärer – säkerställd så att den kan redovisas för huvudmannen.

I målet har konkursförvaltaren valt att ha medlen på konton i advokatbyråns namn. Insättning på kontona har dock gjorts uteslutande för konkursboets räkning, en slutsats som får tillräckligt stöd av bl.a. ingivna kontoutdrag. Det finns därmed förutsättningar för utmätning med stöd av 4 kap. 17 § utsökningsbalken.

Enligt vår mening har det inte någon betydelse för konkursboets rätt till klientmedelskontona – i förhållandet till konkursförvaltaren och advokatbyrån – varifrån pengarna på dessa konton kommer. Även i den mån kontona innehåller medel som konkursförvaltaren har satt in sedan de först varit sammanblandade med advokatbyråns medel, är kontona alltså tillgängliga för utmätning för konkursboets skulder.

Vi anser också att det saknar betydelse för den grundläggande frågan om konkursboets rätt till medlen på klientmedelskontona om förvaltaren har rätt att använda medlen på kontona för kvittning mot sin arvodesfordran eller inte.
